

دانش، مشروعیت، جمهوری اسلامی

www.ketab.ir

مؤلف:

سینا کریمی

انتشارات آرمان دانش

سرشناسه	کریمی، سینا، ۱۳۵۷-
عنوان و نام پدیدآور	دانش، مشروعیت، جمهوری اسلامی/ مولف سینا کریمی.
مشخصات نشر	تهران: آرمان دانش، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۱۸۸ ص؛ ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.
شابک	۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال: ۶۷۸-۶۲۲-۷۶۷۷-۶-۲۵
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۸۷ - ۱۸۸.
موضوع	مشروعیت حکومت-- ایران
موضوع	Legitimacy of government-- Iran
موضوع	مشروعیت حکومت (فقه)
موضوع	(Legitimacy of governments (Islamic law* :
موضوع	ولایت فقیه -- ایران -- جنبه‌های سیاسی
موضوع	Wilayat al-faqih -- Political aspects -- Iran
موضوع	ایران -- تاریخ -- جمهوری اسلامی، ۱۳۵۸-
موضوع	Iran -- History -- Islamic Republic -- ۱۹۷۹-
رده بندی کنگره	۴۹۷JC:
رده بندی دیویی	۰۱۱/۳۲۰:
شماره کتابشناسی ملی	۷۶۱۸۲۱۴:
وضعیت رکورد	فیا:

انتشارات آرمان دانش

نام کتاب: دانش، مشروعیت، جمهوری اسلامی

مولف: سینا کریمی

تیراژ: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: اول بهار ۱۴۰۰

چاپ و صحافی: قشقایی

شابک: ۶-۲۵-۷۶۷۷-۶۲۲-۹۷۸

تلفن مرکز پخش: ۰۲۱۶۶۹۸۸۷۳۰

فهرست مطالب

۹ مقدمه
	فصل اول
۱۳ کلیات
۱۶ تعریف مفاهیم
۱۶ گفتمان
۱۹ مشروعیت
۲۱ دانش
	فصل دوم
۲۵ تحول گفتمان سیاسی شیعه در ایران (عصر غیبت)
۲۶ دغدغه ها و پرسش های اصلی علمای شیعه (در عصر غیبت)
۲۶ منشاء مشروعیت حکومت
۲۷ ضرورت حکومت
۲۸ نحوه تعامل علمای شیعه با حکومت
۲۹ گفتمان های سیاسی غالب شیعه در عصر غیبت
۳۰ گفتمان سلطان جائز و سلطان عادل
۳۳ مفاهیم غالب
۳۴ ولایت
۳۵ سلطان جائز

- سلطان عادل ۳۶
- عوامل موثر در شکل گیری گفتمان ۳۷
- گفتمان سلطنت مسلمان ذی شوکت و ولایت فقیه ۳۹
- مفاهیم غالب ۴۰
- عوامل موثر در شکل گیری گفتمان ۴۳
- گفتمان مشروعیت بخشی به سلطان عادل ۴۵
- مفاهیم غالب ۴۸
- ولایت عامه ۴۸
- سلطنت مآذون ۵۱
- رعیت (ملت) ۵۳
- عوامل موثر بر شکل گیری گفتمان ۵۶
- گفتمان دویعدی سلطنت مشروطه و مشروطه مشروعه ۵۷
- مفاهیم غالب ۵۸
- عوامل موثر بر شکل گیری گفتمان ۶۰
- گفتمان سیاست گریزی و عدم دخالت در سیاست ۶۲
- فقدان سوال ، پاسخ و گزاره های جدید ۶۳
- عوامل موثر در شکل گیری گفتمان ۶۳
- شکست مشروطه ۶۶
- گفتمان ولایت فقیه (ضرورت دخالت در سیاست با هدف تشکیل حکومت اسلامی) . ۶۹

۷۰	مفاهیم غالب
۷۱	سیاسی شدن دین
۷۴	ولایت فقیه
۷۸	عوامل موثر در شکل گیری گفتمان
	فصل سوم
۸۱	سیاست و اقتدار کارزمایی
۸۱	(در دهه اول جمهوری اسلامی)
۸۲	انواع مشروعیت
۹۱	گفتمان غالب دهه اول جمهوری اسلامی
۹۲	علل و زمینه های شکل گیری گفتمان دهه اول (سیاست و اقتدار کارزمایی)
۹۳	تحولات سیاسی و اجتماعی ایران در این دوره
۹۸	اندیشه های سیاسی امام خمینی
۹۸	نقی سلطنت
۹۹	نقد مشروطیت
۱۰۱	نظریه حکومت اسلامی و ولایت فقیه
۱۰۳	رهبری سیاسی امام
۱۰۳	مردمی کردن مبارزه سیاسی
۱۰۴	مذهبی کردن مبارزه
۱۰۵	پرهیز از مشی مسلحانه

- ۱۰۶..... حفظ اتحاد و انسجام
- ۱۰۷..... محبوبیت و نفوذ مردمی امام
- ۱۰۹..... نقش منحصر به فرد امام در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران
- ۱۱۰..... امام و مردم ایران
- ۱۱۲..... امام و ارتش ایران
- ۱۱۵..... شکاف مذهبیون و ملی گراها
- ۱۱۷..... ریاست جمهوری بنی صدر
- ۱۲۰..... سیاست و اقتدار سنتی
- فصل چهارم
- ۱۲۳..... سیاست و اقتدار سنتی
- ۱۲۳..... (در دهه دوم جمهوری اسلامی)
- ۱۲۴..... زمینه های فقهی سیاست و اقتدار سنتی
- ۱۲۵..... ضرورت حکومت
- ۱۲۷..... شکل حکومت اسلامی
- ۱۲۸..... حیطة اختیارات فقها در عصر غیبت
- ۱۳۱..... عوامل اجتماعی ثبات و استمرار سیاست و اقتدار سنتی
- ۱۳۱..... جامعه توده ای
- ۱۳۳..... طبقه روحانیت
- ۱۴۰..... سنت گرایی

مقدمه

مشروعیت یکی از مهمترین مفاهیمی است که همواره نظام‌های سیاسی در طول تاریخ سعی داشته‌اند خود را متصف به آن نمایند و به تبع آن مهمترین مسئله برای حکومت‌ها کسب مشروعیت بیشتر برای تداوم و پایداری طولانی‌تر و جلب اطاعت اتباعشان به نحو رضایت بخش‌تر با هدف اجرای برنامه‌های اقتصادی و اجتماعی و سیاسی با جریانی روان و حتی الامکان به دور از خشونت بوده است. امروز هیچ نظام سیاسی را نمی‌توان یافت که به طرق گوناگون به دنبال کسب مشروعیت بیشتر نباشد. چرا که با توجه به گسترش آگاهی‌ها و رشد انقلابی وسایل ارتباط جمعی و پیچیده‌تر شدن جوامع، حکومتها دیگر قادر نیستند با زور و اجبار صرف به اداره کشور‌های شان بپردازند بلکه باید قدرت خویش را در میان مردم و لایه‌های زیرین جامعه نهادینه نمایند تا از این طریق رضایت مداوم آنها را به خود جلب نمایند و به حیات سیاسی خودشان تداوم بخشند و کارآمدی و کارایی خود را در عرصه رقابت شدیدی که به وجود آمده است حفظ نمایند.

مشروعیت، پایه قوام و مایه دوام هر نظام سیاسی است و بدون آن ادامه حیات دولت‌ها جز از طریق قهر و سرکوب میسر نخواهد بود. تمام فلسفه‌های سیاسی که همت خود را بر تأسیس یک دستگاه اندیشه که بتواند به تشدید مبانی حکومتی بیانجامد، معطوف کرده‌اند. به نوعی به مسئله مشروعیت پرداخته و آن را در قلب مباحث خود جای داده‌اند. همان گونه که قوام و دوام هر نظام سیاسی به پایه‌های مشروعیت آن باز می‌گردد، زوال و اضمحلال دولت‌ها نیز با از کف رفتن مشروعیت آنها آغاز می‌شود. مشروعیت و کارآمدی دو شرط اصلی بقای هر حکومتی است و

هنگامی که "پایینی ها نخواهند و بالایی ها نتوانند" سقوط و سرنگونی حتمی است. اینکه حکومت شوندگان چگونه و به چه دلیلی (یا علتی) تن به اطاعت می سپارند و حکومت کنندگان با چه ابزاری، اطاعت را نهادینه می کنند از مسائلی است که از دیرباز صاحب نظران علوم اجتماعی و فلاسفه سیاسی را به خود مشغول کرده است. همچنین علل رویگردانی مردم از دولت ها و ناتوانی دولت ها در منقاد کردن آنان، از عرصه های مهم تحقیق در علوم اجتماعی و سیاسی است و لذا مسئله مشروعیت که مآلاً به ارزش های مشترک میان دولت و ملت راجع است، بر تارک این قبیل تحقیقات می نشیند. نا کارکردی دولت ها از زمانی آغاز می شود که این ارزش های مشترک کم رنگ شوند؛ منافع دولت و ملت از هم فاصله بگیرد؛ مبانی حسن و قبح و مرموم و محمود در میان بالایی ها و پایینی ها تفاوت کند و در یک کلام، رژیم نامشروع شود. به قول گرامشی سقوط فیزیکی هر رژیمی هنگامی صورت تحقیق به خود می گیرد که قبلاً ارزش های تبلیغ شده توسط آن رژیم در ذهن و ضمیر مردم سقوط کرده و آنچه بالایی ها ارزش تلقی می کنند، نزد پایینی ها به ضد ارزش بدل شده باشد.

از نظر گاه تبار شناسانه نیز پیدایش مفهوم مشروعیت و حوزه معرفتی مربوط به آن قدمتی به بلندای تاریخ حیات آدمی دارد و لذا در پوشش گفتمان های گوناگون، جامه های متفاوتی را بر تن کرده است ولی همواره در نزد تمامی ملل و دول منزلتی محوری داشته است. مثلاً مبحث مشروعیت به مبحث قدیمی تری در فلسفه سیاسی مبعث التزام و وفاداری و تعهد یا تکلیف سیاسی اتباع در تبعیت از حکومت باز می گردد.

به طور کلی همواره مبحث مشروعیت در فلسفه سیاسی کلاسیک بحثی مهم و محوری بوده است، فلاسفه سیاسی کلاسیک معیارهای

گوناهگونی از جمله "عدالت"، "اعتدال" و "فضیلت" را برای مشروعیت در نظر گرفته‌اند. اما مشروعیت در جامعه شناسی سیاسی هم مطرح بوده است. به عنوان مثال مشهورترین بحث درباره مشروعیت را باید در آثار ماکس وبر جامعه شناسی آلمانی یافت که از سه نوع مشروعیت، مشروعیت کارفرمایی مشروعیت سنتی، مشروعیت قانونی، بحث نموده و به تحلیل و بررسی آن پرداخته است.

پس مفهوم مشروعیت هم در فلسفه سیاسی و هم در جامعه شناسی مطرح می‌باشد و به جرات می‌توان گفت که اصلی‌ترین و محوری‌ترین مسئله در نظام‌های سیاسی حاضر مسئله مشروعیت و میزان برخورداری از آن است.

هدف مولف در این نگارش بازتابی رابطه دانش و مشروعیت در نظام جمهوری اسلامی ایران می‌باشد و با توجه به مطالبی که گفته شد به تحلیل و بررسی رابطه دانش و مشروعیت جمهوری اسلامی ایران می‌پردازد و این مسئله را مطرح می‌کند که چه رابطه‌ای میان مبانی مشروعیت جمهوری اسلامی ایران و دانش و آگاهی‌های مردم ایران وجود دارد.